Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 238. ВІВТОРОК, 17-го ЛИСТОПАДА 1953. JERSEY CITY and NEW YORK. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS TUESDAY, NOVEMBER 17, 1953. No. 238. VOL. LXI.

БОРОТЬБА ПРОТИ КОМУНІСТІВ В УРЯДІ — ГОЛОВНЕ ГАСЛО РЕСПУБЛІКАНЦІВ ПІД ЧАС ВИБОРІВ 1954 Р.

Вашингтон. — Голова Крайового Комітету Республіканської партії Леонард В. Голл заявив через радіо, що його партія старатиметься боротьбу проти комуністів в урядових установах зробити головним виборчим гаслом під час виборчої кампанії 1954 року. „Ми будемо старатися, казав Голл, щоб усі комуністи, які під час 20-річного урядування демократів дісталися до урядових установ — залишили ці свої становища. Це буде головне гасло нашої виборчої кампанії". Голл твердить, що боротьба республіканців проти комуністичних впливів в урядових установах затемнить інші гасла, які висуває Демократична партія, а саме гасло боротьби з дорожнечею та гасло фармерів за втримання цін на фармерські продукти, яке недавно наробило було стільки клопоту теперішньому урядові. Голлові негайно відповів голова Крайового Комітету Демократичної партії Стефен Мічелл, заявивши, що він сумнівається, чи республіканцям вдасться їхній плян зробити боротьбу проти комуністів в урядових установах головним гаслом виборчої кампанії 1954 року, бо він не думає, щоб „нарід хотів постійно їсти цю відігрівану страву — боротьби проти комуністів". Голл підкреслив, що справа номінації Геррі Декстера Вайта на відповідальне становище бувшим президентом Труманом вже мала вплив на вислід додаткових виборів у Каліфорнії. Голл сказав, що сенатор Джозеф МекКарті має слушність, коли підкреслює, що попередні демократичні уряди дали можливість комуністам набути впливів у державних установах. Сам Голл під час 14-річного перебування в Конгресі міг спостерігати, як демократи постійно паралізували кожну дію республіканців, скеровану на те, щоб звільнити урядові установи від комуністичних впливів.

Труман хоче довести, що номінація Вайта — це була засідка на запідозреного в шпигунстві урядовця

Кензес Ситі. — Бувший президент Геррі Труман у своїй промові ввечорі 16 листопада, мав би поінформувати американський нарід, що він, іменуючи Вайта директором Міжнародного Монетарного Фонду, робив це як засідку на нього, щоб пізніше заарештувати, коли б виявилося, що він направду совєтський шпигун. Так говорять про зміст промови Трумана його найближчі співробітники, додаючи, що коли б негайно була уневажнена номінація запідозреного в комуністичному шпигунстві Вайта, то вся комуністична шпигунська сітка, до якої мав належати Вайт, була б обережніша в своїх діях, і її важко булоб викрити. Співробітники Трумана твердять, що номінацію Вайта переведено з відома директора ФБІ Гувера. Але співробітники Гувера заявили в попередніх днях, що Гувер не схвалював цієї номінації. Дорадники Трумана запевняють, — що хоч і були доноси на Вайта, що він належав до комуністичної шпигунської сітки, — але департамент справедливости не мав достатніх підстав, щоб його заарештувати.

Президент Айзенгавер вдоволений з візити до Канади

Вашингтон. — Президент Айзегавер, разом із своєю дружиною, вдоволений з висліду своєї подорожі, повернувся з дводенної гостини в Канаді. Президент не пропонував нової політичної лінії Канаді, але підкреслив у своїй промові перед обома палатами Канадійського парляменту, що ЗДА і Канада продовжуватимуть дотеперішню приязну політику. Два головні пункти цієї добросусідської політики: 1. Спільна змодернізована оборона обох країн перед загрозою совєтської атаки. Ця спільність найшла свій вираз ще 1940 року, коли зорганізовано Постійний Спільний Уряд оборони в Огденсбурґу. Президент підкреслив можливість совєтської атаки на ЗДА і Канаду і підкреслив відповідальність обох країн в обороні західньої півкулі. 2. Друга важлива справа для обох країн — це ліберальна торговельна політика між обома сусідами.

Чужоземці закордоном можуть стратити старечі пенсії

Вашингтон. — Конґресова Комісія способів і метод, яку очолює конґресмен Карл Т. Куртіс, підготовляє зміну закону про соціяльне забезпечення. В процонованих змінах є точка, яка обмежує або й зовсім скасовує виплату старечих пенсій тим особам, що проживають за кордонами ЗДА. Це стосується до тих осіб, що працювали в ЗДА як чужоземці і тут набули право на старечу пенсію після 65 року життя, а пізніше виїхали з цієї країни і до тих, що працювали поза кордонами для американських установ, складаючи приписані датки на старече забезпечення і в той спосіб набули право на старечу пенсію. Досі обидві категорії тих осіб діставали старечу пенсію, проживаючи в чужих державах. Найбільше таких осіб проживало в Італії.

В АМЕРИЦІ

● **Американська фльота** почне користуватися в найближчу середу 18 листопада „найсильнішою радіостанцією світу." — Будову цієї станції розпочато 1947 року, в долині Джім Кріка в стейті Вашингтон; вона коштувала 14 мільйонів долярів і 22 рази сильніща від звичайних комерційних станцій. Її потужність 1,200,000 ватів.

● **Пані Двайт Д. Айзенгаверова** святкувала свої 57 уродини під час гостини в столиці Канади Оттаві. Президент подарував своїй дружині золотий медальйон з печаткою ЗДА. — Цей медальйон дещо менший від срібного півдоляра.

● **Конвенція КІО** на зборах в Клівленді, має ратифікувати договір із АФП про те, щоб не перетягати собі взаємно членів. Але ця ратифікація не матиме значення, поки найбільша спілка в КІО — Міжнародна Спілка Візників — не вирішить цієї справи на річних зборах своєї Управи.

● **425,000 порторіканців** у Ню Йорку святкують 19 листопада „День Відкриття", бо цього дня 1492 року Колюмб відкрив остров Порто Ріко. З цього приводу в Ню Йорку відбудеться обід, в якому візьмуть участь провідники порторіканців, що живуть у метрополії.

НЮ ЙОРК І МЕТРОПОЛІЯ ПОЧАЛИ ПІДГОТОВУ ДО ЮВІЛЕЙНИХ СВЯТКУВАНЬ УНСОЮЗУ

РЕПРЕЗЕНТАЦІЙНА ЮВІЛЕЙНА ІМПРЕЗА В 60-РІЧЧЯ УНС ВІДБУДЕТЬСЯ В КАРНЕҐІ ГОЛ 16-го ТРАВНЯ 1954

Ню Йорк. — Обраний ще в половині ц. р. Ювілейний Комітет для відзначення 60-річчя Українського Народного Союзу в метрополії Ню Йорку і Ню Джерзі відбув тут минулої неділі, 15-го листопада, свої чергові наради, на яких остаточно вирішено влаштувати в метрополії репрезентаційну ювілейну імпрезу в неділю, 16-го травня наступного року, отже на два тижні перед конвенцією УНС, яка відбудеться у Вашинґтоні. В нарадах взяли участь члени Екзекутивного Комітету УНС: голова п. Дмитро Галичин, заст. голови п. Йосип Лисогір, секретар п. Григорій Герман і касир п. Роман Слободян, як теж головний радний УНС п. Петро Кучма та члени Ювілейного Комітету і представники відділів УНС з Ню Йорку, Бруклину, Йонкерсу, Асторії, Джерзі Сити, Вайону, Пассейку, Нюарку та Елизабету. Збори апробували загальний плян Ювілейного Комітету щодо святкувань та характеру ювілейної імпрези і доручили йому вжити всіх можливих заходів, щоб ця імпреза була справді оригінальною та репрезентаційною, як того вимагає передове становище УНС в нашому громадському житті. До участи в підготові й переведенні імпрези будуть запрошені найкращі українські мистецькі сили і групи метрополії, як з-поміж тут народженої ґенерації, так і давньої та новоприбулої іміграції. Одною з точок програми ювілейної імпрези буде відповідно достосована частина величавого „Ґомону України", що його давав раніше Метрополітальний Комітет Ліґи Молоді під музичним керівництвом п-ни Олі Дмитрів.

Обговорення ювілейних святкувань УНС в метрополії попередили на недільних зборах наради представників УНС округи в організаційних справах. З вияснень членів Екзекутивного Комітету виходило, що округа повинна до кінця цього року залучити щонайменше 650 нових членів, щоб могти виконати завдання ювілейної і передконвенційної організаційної кампанії. Приявні, вияснюючи низку організаційних проблем і труднощів, зобов'язались це завдання виконати. Низку практичних організаційних порад із свого досвіду подав організатор УНС інж. Олекса Литвиненко. Окрему увагу звернено на організацію молоді та на громадську активізацію відділів.

В НЮ ЙОРКУ ВІДБУВСЯ ЧЕТВЕРТИЙ ГОЛОВНИЙ З'ЇЗД СУМА

В. ОМЕЛЬЧЕНКО ОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ ОРГАНІЗАЦІЇ

Ню Йорк. — Минулої суботи і неділі, в днях 14 і 15-го листопада, відбувся тут в залі Бетговен Голл четвертий з черги Головний З'їзд Спілки Української Молоді Америки, в результаті якого обрано нову управу організації, з п. Василем Омельченком на чолі. В З'їзді, яким проводила очолювана п. Іваном Мироновичем Президія, взяло участь 84 делеґати з 22 Осередків СУМА з цілої країни. Було приявних понад 100 гостей. Із звітів Управи виходило, що СУМА, яка нараховує понад 2,000 членів, проробила за звітовий час поважну організаційну й загальногромадську роботу, закріплюючи за собою здобутий вже раніше авторитет і увагу громадянства. Тему до широкої дискусії та опісля резолюцій дала програмова доповідь професора Романа Смаль-Стоцького про „Завдання української молоді в Америці", в якій доповідач на тлі теперішньої доби та можливостей її розвитку подав низку практичних вказівок, як повинна поступати українська молодь в Америці, щоб виконати свої великі завдання супроти нової батьківщини — Америки та свого поневоленого українського народу. Під час з'їзду виголошено низку привітів від центральних і місцевих організацій, при чому від Українського Народного Союзу вітав З'їзд голова УНС пан Дмитро Галичин, а від Конґресового Комітету адв. Михайло Пізнак. З'їзд зі свого боку оваційно привітав приявного в характері гостя голову Центрального Комітету Спілки Української Молоді з Европи, п. Олексу Калинника. В результаті З'їзду обрано нову Головну Управу, до якої увійшли: Василь Омельченко (Ню Йорк) — голова; Григорій Цебрій (Ню Йорк) і Володимир Левицький (Шикаґо) — заступники голови; Євген Іващків (Ню Йорк) — секретар; Іван Миронович (Ню Йорк) — орг. рефент; Василь Расяк (Ню Йорк) — касир; Ярослав Гуменюк (Ню Йорк) — фінансовий секретар; Анатолій Бедрій (Нюарк) — зовсішні зв'язки; Матильда Будас (Ню Йорк) — жіноча референтка; Іван Кобаса (Ню Йорк) — Юний СУМА; Лідія Карпа (Нюарк) — суспільна опіка. Члени Управи: Валентин Коваль (Ню Йорк), Микола Скасків (Ню Йорк), Степан Парубчак (Нюарк) і Андрій Рогальський (Нюарк). Контрольна Комісія: Микола Семанишин, Мирослав Солтис і Надія Гладишовська — члени, а Володимир Возний, Остап Стельмах — заступники. Товариський Суд: Роман Надбережний, Анатолій Гайдар і Володимир Повзанюк — члени, та Михайло Шевців і Володимир Корчинський — заст. Обрано теж Виховну Раду, до Президії якої увійшли: ред. В. Давиденко та пп. Казанівський і Кушнір.

Відбулося Листопадове Свято в Джерзі Сити

Джерзі Сити. — Місцева українська громада, під проводом Філії Українського Конґресового Комітету з п. Шараном на чолі, влаштувала минулої неділі, 15-го листопада, традиційне свято для відзначення Листопадового Зриву в Західній Україні перед 35 роками. Свято попередила врочиста Служба Божа в місцевій українській католицькій церкві, яку відправив Всч. о. Бачинський, виголосивши відповідну патріотичну проповідь. Саме Листопадове Свято, яке відбулося в по береги заповненій залі місцевого Народного Дому, відкрив короткою промовою сотрудник приявного на Святі пароха о. декана Лотовича, о. Паздрій. На програму Свята склались виступи місцевого хору ім. Лисенка під дириґентурою п. Осипа Стецури, промова п. Василя Мудрого з Ню Йорку, деклямація п-ні В. Мельник, виступи тут народженого „третього покоління", малих братів Гаре, які завдяки дбайливому вихованню за старанням їх матері, від дитинства беруть активну участь в різних українських виступах, виступи учениць школи пані Голубовської та коротка промова п. Андрія Вука із закликом до жертвенности на цілі УККомітету.

● **Згідно з урядовою** статистикою населення Канади перевищить число 15 мільйонів ще перед кінцем цього року. Наприкінці вересня воно становило 14,893,000 осіб.

СЕСІЮ УНРАДИ СКЛИКАНО НА 23 ГРУДНЯ

ПРЕДСТАВНИК УНРАДИ В ЗДА, Д-Р СТ. ВИТВИЦЬКИЙ В ДОРОЗІ ДО ЕВРОПИ

З поінформованих джерел повідомлено, що чергову сесію Української Національної Ради скликано на 23-го грудня ц. р. Місця, де відбудеться сесія, не подано. На порядку нарад сесії в першу чергу вирішення низки формальних і ділових справ, зв'язаних з організаційним станом УНРади, який витворився після смерти її голови проф. Бориса Іваницького та після смерти голови Виконного Органу УНРади, д-ра Степана Барана в половині цього року. На сесії будуть обговорені й актуальні політичні проблеми, зв'язані з діяльністю УНРади. З метою участи в підготові сесії та в її переведенні виїжджає до Европи представник Виконного Органу УНРади в ЗДА, д-р Степан Витвицький, керманич ресорту закордонних справ ВО УНРади. Д-р Витвицький виїжджає у вівторок, 17-го листопада кораблем „Юнайтед Стейтс". В Европі він насамперед відвідає Париж, де матиме зустріч і наради з тамошнім представником УНРади інж. Созонтовим та іншими українськими діячами у Франції, після чого відвідає недужого президента УНР Андрія Лівицького в Карльсруе, і виїде до Мюнхену, де перебуватиме до часу свого поворту до ЗДА.

В Ню Йорку відзначено 35-річчя ВУАН

Ню Йорк. — В дні 14 листопада минуло 35 років з того часу, як у Києві, за часів гетьмана П. Скоропадського й міністра освіти Василенка, засновано Всеукраїнську Академію Наук, що її першим президентом був відомий український вчений, проф. В. Вернадський. Українська Вільна Академія Наук (УВАН), яка вважає себе за пересмницю ідей київської Всеукраїнської Академії Наук і продовжувача її праці поза межами України, в якій українська наука спаралізована російсько-комуністичною тоталітарною доктриною, відзначила цю дату урочистим науковим засіданням в залі Українського Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку, доступним також для ширшої публіки. Голова УВАН, проф. М. О. Ветухів, привітав приявних представників установ і гостей та подав нарис історії ВАН у Києві й Української Вільної Академії Наук, що її членами є українські науковці, які вийшли з України на еміґрацію. Після того проф. Оглоблин виголосив доповідь на тему „Промисловий розвиток Правобережної України у 18 ст.", над чим він почав працювати ще в Академії Наук у Києві. Офіційну частину вечора закінчено привітами від різних українських культурницьких установ, між ними в першу чергу від Наукового Т-ва ім. Шевченка, й відспіванням кількох пісень панею Ганною Шерей при акомпаніяменті п-ни Галини Чічки-Андрієнко. Вітав УВАН також від грузинів професор Ґольдман. Неофіційну частину цієї наукової конференції виповнила скромна спільна вечеря, до якої засіло 70 осіб. Під час вечері довга черга промовців виголошували спогади про наукове життя в Україні, або заторкували різні сторінки актуальної праці УВАН і її керівників. Скінчилася зустріч українських науковців із ширшим громадянством опівночі.

ОРИҐІНАЛЬНИЙ КОНЦЕРТ М. МІНСЬКОГО В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — В неділю, 15-го листопада, в залі Фешин Інституту дав оригінальний концерт відомий наш співак-баритон Михайло Мінський, виконавши низку творів українських сучасних композиторів: Миколи Фоменка, Антона Рудницького і Володимира Грудина. Кожний з композиторів акомпаніював співакові при виконанні його творів. В програму концерту входили: Фоменка — „Пісня про Кармелюка" до слів Драй - Хмари, „Баляда про Байду - Вишневецького" та „Любіть Україну" до слів В. Сосюри; Рудницького: „Кант Божої Матери", три пісні до слів Шевченка: „Немає гірше, як в неволі", „Коли б зустрілися ми знову" та „Радуйся, ниво неполитая", і арія з опери „Довбуш", лібр. Б. Антонича і Св. Гординського; та Грудина: „Ой по горі ромен цвіте" до слів Шевченка, „Чому не смієшся ніколи" до слів Франка, „Посіяла руту - м'яту", „Японський романс", „Серенада Дон Кіхота" до слів композитора та „Сон" до слів Богданівського. Публіка з ентузіязмом зустрічала виконавця пісень та композиторів. Імпрезу відкрив короткою промовою від Літературно - Мистецького Клюбу, під протекторатом якого відбувся концерт, ред. Роман Купчинський, а сам концерт попередив відповідними завваґами на тему українських композиторів і композицій д-р Антін Рудницький.

Військовий суд відкинув претенсії Моссадека

Теґеран. — 5-членний Надзвичайний військовий суд, який судить колишнього прем'єра Ірану д-ра Могаммеда Моссадека за державну зраду, одноголосно відкинув всі застереження Моссадека, що їх він виложив у своїх промовах, виголошених впродовж перших 5 днів судового процесу. Суд відкинув основний арґумент Моссадека, а саме, що він — все ще є леґальним прем'єром Ірану, бо шах не мав права звільнити його без попереднього порозуміння з парляментом. Суд покликався при цьому на преценденси з часів урядування двох попередніх шахів Ірану, Агмада і Різи, батька теперішнього шаха. Коли ж Моссадек — казав суд — доконав своїх протидержавних злочинів, як прем'єр-самозванець, то він не має привілею відповідати за свої провини перед найвищим цивільним судом, що є передбачений тільки для державних урядовців за їх політичні провини. Відкинувши цей найважливіший основний арґумент Моссадека, суд послідовно і легко збив усі інші його арґументи і, у висновку, визнав себе компетентним судити колишнього прем'єра. Щодо другого підсудного, колишнього шефа штабу іранської армії, генерала Ріяґі, то він, як військовик, підлягає військовому судові.

В Індо-Китаї арештували 60 комуністичних шпигунів

Ганой. — В одній із трьох країн Індокитаю, В'єтнамі, — таємна поліція викрила велику шпигунську організацію, що працювала для комуністичного Китаю. Арештовано 60 комуністів, в тому числі голову комуністичної партії у північному В'єтнамі, які займалися організованою шпигунською роботою. Поліція викрила також радіо-висильню шпигунської організації і три передатні пункти, які були в постійному зв'язку з висланцями комуністичної організації з осідком в Гонґ Конґу. Головним завданням тієї шпигунської організації було подавати всі можливі інформації про французькі та місцеві війська і їх рухи у зв'язку з війною проти комуністичних партизанів.

ТІТО ПРОПОНУЄ ПОДІЛ ТРІЄСТУ

Беоґрад, Юґославія. — Юґославсько-італійський спір за Трієст, який значно загострив міжнародне напруження, злагіднився до такої міри, що зросли шанси недалекої спільної конференції в цій справі. Маршал Тіто, у своїй промові на майдані Республіки у Беоґраді перед 200,000 зібраних висунув новий проєкт порозуміння з Італією, а саме, — передати місто Трієст з портом Італії, а решту зони „А" Юґославії, при чому під управлінням Юґославії залишається зона „Б". Тіто ще раз відкинув італійську пропозицію перевести плебісцит на території спірного обширу, заявивши, що італійці хочуть змайоризувати голосами італійського населення міста Трієсту юґославське населення всієї околиці міста. Тіто потвердив погрозу, що передача західніми альянтами зони „А" в руки італійців „довела б до конфлікту", але назагал його промова була втримана в спокійному і примирливому тоні, при чому цю примирливість підкреслював також цивільний, а не військовий одяг Тіта. Бажання Юґославії чим швидше дійти до порозуміння в справі Трієсту виявилось у негайній відповіді на ноту західніх альянтів у справі плянованої конференції, що її передано в Беоґраді в суботу. В неділю о год. 10 вечора державний секретар закордонних справ ген. Коца Поповіч телефонував до посольств ЗДА, Англії і Франції в Беоґраді, і представники цих трьох західніх держав відбули конференцію з Поповічем ще тієї самої ночі. Офіційним репрезентантом ЗДА був шарже д'афер Вудруф Волнел, неофіційно присутнім на конференції був також новопризначений американський амбасадор Ридлберґер, — який щойно наступного дня мав передати вірчу грамоту маршалові Тітові, як голові юґославської держави. Вислід цієї нічної конференції не оприлюднено. Зате юґославська преса підкреслює, що тепер залежить тільки від Італії, чи відбудеться спільна конференція у справі Трієсту. Тим часом конференція християнсько- демократичної партії, членом якої є прем'єр і міністер закордонних справ Пелла, вирішила однодушно, що ця партія погоджується на пропоновану західніми державами спільну конференцію у справі Трієсту. Нарада християнських демократів відбулася під проводом голови партії, колишнього прем'єра Альчіде де Ґаспері, і зручне сформулування даного рішення, з промовчанням усіх деталей та будь-яких застережень, приписують якраз досвідові де Ґаспері. Також італійські монархісти висловилися на своїй партійній нараді в користь конференції у справі Трієсту, дармащо воліють мати спершу „технічну конференцію" для устійнення порядку дня великої політичної конференції. Тому, що християнські демократи і монархісти мають вже більшість в італійському паляменті, — справа бодай технічної конференції заздалегідь запевнена. Італійський прем'єр Пелла повернувся щойно з відвідин у Туреччині. Перед предложенням справи Трієсту на найближчому засіданні ради міністрів, прем'єр Пелла прийме новопризначеного англійського амбасадора сера Ешлі Клерка.

У Кореї прийшов зворот до кращого

Токіо. — В обох справах — полонених і підготови до політичної конференції — комуністи завернули з своїх попередніх позицій. У справі полонених неповоротців комуністи погодились переслухувати далі тих, що самі зголосилися з'явитися перед „переконувачів". Невтральна Комісія проголосила, що найближчою партією переслуханих будуть 500 північних корейців. Перерва у цій процедурі прийшла була ще 4 листопада, коли комуністи переслухували по 4 і 5 годин по одному полоненому і таким чином за цілий день переслухали — при великій кількості „переконувачів" — лише 136 китайців. Решта приявних тоді китайців відмовилася з'явитись на переслухання, а комуністи затялися, що хочуть говорити якраз із ними. Тепер вони погодилися переслухувати інших. Загалом до цього часу на 22,000 полонених неповоротців переслухано лише 2,000, з чого кругло 10% дали себе дійсно переконати.

Водночас у Панмунджомі осягнено поступ після тритижневих сварок між репрезентантом ОН Артуром Діном і комуністами над устійненням порядку для підготовчої наради. Тепер комуністи погодилися, щоб дві окремі комісії рівночасно радили над двома справами: устійненням часу, місця і технічних подробиць мирової політичної конференції у справі Кореї, і персонального складу тієї конференції.

Нові прикордонні інциденти між Ізраїлем і Йорданією

Єрусалим. — Впродовж останніх днів минулого тижня відбулися нові криваві інциденти на жидівсько-йорданському кордоні. Арабські леґіоністи і жидівські вояки зчинили стрілянину через невтральну смугу. Згинув один жидівський вояк і ранена одна жінка по стороні Ізраїлю. У наступній стрілянині поранено одну арабку. Мішана комісія, створена від часу підписання перемир'я між Ізраїлем і арабськими державами, рішила періодично сходитися для вирішування прикордонних спорів. — Тим часом прем'єр Ізраїлю Давід Бен Ґуріон зголосив свою димісію. Кандидатами на його наступника є теперішній міністер закордонних справ Ізраїлю Моше Шарет, міністер фінансів Леві Ешколь і міністер праці, жінка, Ґолда Маєрзон.

В СВІТІ

● **Совєтський міністер** закордонних справ Молотов, стоячи під портретом Сталіна, відчитав 12-сторінкову промову перед запрошеними представниками закордонної преси в Москві, в якій між іншими заперечив, наче б то, як казав президент Айзенгавер, — остання совєтська неґативна відповідь на запрошення на конференцію „чвірки" в справі Німеччини була доказом, що СССР „робить тільки якнайбільші труднощі."

● **Совєтська аґенція ТАСС** повідомила, що совєтські лікарі, які робили експерименти над собакою „умертвили" її на 20 хвилин і потім привернули знову до життя.

● **З Канади вислано** до Англії 4,500 тонн сиру. Це уможливило англійському урядові підвищити приділ сиру з двох на три унції тижнево на особу від 29 листопада.

● **У Франції викрили вбивника** родини англійського вченого біохеміка сера Джака Друмонда, його дружини й 11-літньої доньки, коли вони перебували були на феріях в 1951 р. Вбивник — 78-літній селянин із південно-західньої Франції. Після 24-годинного переслухання двох його синів, вони заломилися і вказали на свого батька, який потім признався і відтворив усю сцену вбивства. Він постріляв батьків Друмонд з рушниці, а доньці розбив голову прикладом. Причина: англійці відганяли його від місця, де купалися мати з донькою.

● **Гайле Салассі**, старий цісар Етіопії (Абісинії) надав найвищий орден країни „великий хрест Соломона" чоловікові голляндської королеви, князеві Едвардові Бернардові.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобв'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ШКІДЛИВІ ПРОЯВИ

Наша американсько-українська спільнота добилась в останніх роках найбільшого успіху, об'єднавшись та створивши свою спільну, авторитетну репрезентацію — Український Конґресовий Комітет. Об'єднання не є ідеальне, воно має свої „світла і тіні", але для кожного безстороннього громадянина ясно, що воно потрібне та корисне і що спільними силами ми зможемо добитися значних успіхів, як у нашому внутрішньогромадському житті, так і в допомозі українській визвольній справі.

Добившись власного об'єднання і консолідації, оздоровивши в цьому відношенні себе саму, наша спільнота з повним моральним правом впливає в такому самому напрямку й на українські спільноти в інших країнах та на інших континентах, зокрема на українську політичну еміґрацію в Европі, рекомендуючи перебудову, поширення чи вдосконалення Українського Державного Центру на вигнанні так, щоб в нього включились всі діючі українські сили.

Тим часом виявляється, що й ми, американські українці, хоч і маємо одну репрезентацію, ще не цілком позбулись первородного українського гріха — внутрішнього розбиття. Цю свою рану ми загоїли ззовні, в центральній репрезентації, але вона починає ятритись всередині, в деяких наших громадах, зокрема в Дітройті, Шикаґо, Нюарку та ще деяких, а в інших, включно з Ню Йорком, теж час від часу виступає загроза такого роз'ятрення. В результаті, в Дітройті, Шикаґо і Нюарку ми мали цього року по два Листопадові свята, дармащо централя УКК закликала до об'єднаних святкувань, а всі дотеперішні заходи, щоб злагіднити розбиття та привести до якогось порозуміння, не мали жадного успіху.

В чому полягає розбиття в тих громадах? Воно цілком специфічне, хоч і не завжди однакове. Там існують по дві місцеві центральні репрезентації, обидві вони визнають авторитет Українського Конґресового Комітету, обидві вважають себе навіть відділами УКК і в імені УКК ведуть свою працю і вони та їх члени вплачують в більшій чи меншій мірі свої вкладки до Народного Фонду. Отже, розбиття є виключно місцевого порядку, а проте УККомітет в клопоті. З одного боку, він не може визнавати дві місцеві центральні репрезентації та потверджувати й апробувати цим факт розбиття, але не може також заперечити існування, не може не приймати від них вкладок до Національного Фонду. До того ж в обох таких „репрезентаціях" УКК в тих місцевостях є не тільки подинокі відділи наших братерсько-запомогових організацій, але навіть поодинокі члени Крайової Ради УКК. Централя УКК продовжує „визнавати" ті місцеві репрезентації, які існували або були „визнані" за такі раніше. Все ж таки, коли, напр., аранжери обох Листопадових Свят в Шикаґо запросили до виступу на тих святах поодиноких представників централі УКК і ті виступили, то тим самим і централя УКК була посередньо втягнена в цей нікому не потрібний спір.

Такі місцеві розбиття не в усіх випадках мають партійно-політичний характер. В одній громаді головною причиною розбиття є партійність, в другій особисті амбіції, а в третій ще якийсь „патик", який завжди знайдеться, щоб ним кинути на якусь „собаку", але жадна з тих причин не виправдує і не може виправдати розбиття.

У висновку можна сказати:

По обох боках місцевих „барикад" є організації і особи заслужені, патріотичні, активні та корисні. Жадної з них не можна таврувати назвою „шкідника" або іншими подібними „компліментами", якими вони самі себе обдаровують. Але вони були б ще більше заслужені, корисні й патріотичні, якби збагнули нашу найбільшу потребу, якою, без сумніву, є наша громадська єдність, і відсунули на другий плян все те, що їх роз'єднує, а на перше місце поставили те, що їх єднає: загальний інтерес нашої спільноти та української визвольної справи. Без тієї свідомости і доброї волі в них самих, їх не погодить і не з'єднає ані УКК, ані будь-хто інший. В творенні консолідаційного УКК були напевно не менші труднощі, як ті, що існують в поодиноких громадах. Все ж таки ті труднощі переможено, і з того повинні взяти собі приклад теж і Дітройт, Шикаґо, Нюарк і деякі, на щастя, нечисленні інші громади, які розбились, або яким розбиття загрожує.

ПРИДАТНІСТЬ ІМІҐРАНТІВ ПРИ ПРАЦІ

Державний департамент у Вашинґтоні проголосив підготову до спровадження з заморських країн, а в першу чергу з Европи, понад 200 тисяч нових іміґрантів, що втекли з поневолених країн. Вони будуть допущені до ЗДА на підставі надзвичайного закону з 7 серпня 1953 року. Від 1 липня 1954 року будуть допускати по 5,000 осіб місячно, а від 1 липня 1955 р. — по 7,000 осіб місячно. Перевіз еміґрантів має бути викінчений до 31 грудня 1956 р., після чого будуть приїздити нові іміґранти на підставі звичайного іміґраційного закону, за квотами з різних країн. Тому, що новий (звичайний) іміґраційний закон, ухвалений свого часу проти вета тодішнього президента Трумана, містить дуже гострі постанови, різнородні американські організації вже тепер працюють над його зміною з наміром уможливити приїзд більшої кількости іміґрантів, ніж це можна б осягнути на підставі постанов того нового іміґраційного закону.

Очевидно, що зміни можливі і їх можна буде перевести, якщо виявиться, що еміґранти, які прибули досі стануть корисні для Америки. Іншими словами: новоприбулі іміґранти можуть спричинитися до допущення дальших залишенців з Европи, якщо вони самі не стануть тягарем для країни і допоможуть їй в таких ділянках праці, до яких надаються.

Цікаві помічення в цій справі передав Мейер Берґер, що постійно пише в „Н. Й. Таймсі" колюмну „Про Ню Йорк". Він зупиняється над нічними робітниками й робітницями в хмародерах, кажучи, що рекрутується їх здебільшого з скитальців, головно з слов'ян, і це приймання робітників до чищення будинків триватиме так довго, доки не „висхне" іміґрація. Слово „висхне" треба хіба розуміти так, що іміґранти перестануть бути іміґрантами, відповідно заклиматизуються та перейдуть до інших робіт. Тоді, на їх місце, прийдуть знову „ґрінори" і так у безконечність. Одначе може бути й інший підхід.

Для чищення будинків ночами треба „цілих армій" чистильників. Автор каже, що господарі воліють набирати слов'ян до цих „армій", бо вони чесні і завзято працюють. Як приклад того, може бути факт, що одна слов'янська жінка знайшла під час чищення в банку за аритмометром 28,000 долярів і негайно віддала їх у належні руки.

Щоб зрозуміти, що це за бизнес оце чищення будинків ночами автор інформує, що саме тільки підприємство Гендімен Компані виплачує річно робітникам 4,000,000 долярів, обслуговуючи такі будинки, як Левер, Дженерал Моторс, Годсон Термінел і біля 200 банкових будинків.

Та ця робота не тільки дає заробіток, але має й свої небезпеки. От, наприклад, ранком один чистильник замикав двері банку, а поліцист, що сповняв службу на вулиці, вдарив його палицею, думаючи, що це злодій. Правда вийшла наверх, одначе робітник потерпів від побоїв. В іншому випадку після чищення будинку почали зникати цінні папери. Запідозріли чистильників, що це вони викидають папери через вікно своїм спільникам. Впродовж семи тижнів таємна поліція переконалася, що цінні папери вивозив сам наставник над робітниками у візках з подвійним дном, ніби на смітник.

Чистильники спричинилися недавно до вияснення одної цікавої загадки: що діється зі старими голубами, число яких в Ню Йорку величезне. Коли чистильники почали очищати один старий театральний будинок, замкнений біля десяти років, вони знайшли в театральній залі й на бальконах цілі стоси голубиних трупів. Старі голуби, передчуваючи близьку смерть, залітали туди різними шпарами й більше не верталися.

Очевидно, що такі оповідання з праці чистильників — це тільки мала частина „романтики" цієї професії. Одначе, в засаді це прикре затруднення стає в пригоді свіжим іміґрантам, аж поки вони не набудуть досвіду в американському житті і не вивчать мови. Звикнувши до свого „фаху", вони вже знають, як використати його і укладають пляни на майбутнє. Юнія вікночистів у Ню Йорку була заснована українцями і складала пожертви на народні цілі. Також організація жінок, що працюють при чищенні будинків ночами, була започаткована українцями. Тепер обидві юнії розрослися до великих розмірів і становлять поважну силу.

П. Василенко

ЩЕ ПРО НЕГРАМОТНІ ПІДРУЧНИКИ І ЕНЦИКЛОПЕДІЇ

Надзвичайно важливу проблему порушили В. Стецюк та Дмитро Сокульський у своїх цікавих змістом статтях („Неграмотні підручники" — „Свобода", 29 жовтня 1953 року; ‚Під увагу науковцям" — „Свобода", 6 листопада 1953 р.). Обидва автори подали цілу низку прикладів перекручення та фальсифікації географії, історії та літератури України в англомовних виданнях: В. Стецюк проаналізував американський шкільний підручник географії, а Дмитро Сокульський проаналізував україніку в найновішому виданні Енциклопедії Брітаніка.

Цими статтями розпочато кампанію правди, кампанію викривання ворожих для Америки впливів. І треба, щоб у цій кампанії взяли участь всі, хто має можливість: журналісти, вчителі і головно наші науковці та наші наукові інституції. Треба зібрати конкретний фактичний матеріял, опрацювати його і опублікувати. Наші наукові інституції і УКК повинні рішуче запротестувати проти спотворення, перекручення та фальсифікації української історії й культури під впливом білої та червоної російської пропаґанди.

До тих Фактів, що їх висвітлили в своїх статтях В. Стецюк та Дмитро Сокульський, додамо ще кілька нових фактів і прикладів.

Перед нами шкільний американський підручник під назвою „High School Dictionary" — Thorndike, Barnhart. 1952. Всі українські міста тут трактуються як міста Росії, навіть Львів тут пояснено як місто південно-західньої Росії, колишнє місто Польщі. Галичина тут розглядається як район центральної Европи, поділений тепер між Польщею і Росією. Слово „Росія" пояснено як Совєтський Союз, і колишня Російська імперія, а слово РСФСР тлумачиться, що це найбільша совєтська республіка в СССР і додано, що ця республіка має приблизно той самий розмір, що й колишня Російська імперія. Виходить, що СССР і РСФСР — це майже те саме. Слово Україна пояснено так: „совєтська республіка в південно-західній Росії". Харків і Одеса — це міста „в південній Росії". Але міста такі як Рига, Таллін, Каунас — пояснено як міста відповідних країн, без додатку „Росія". Українські ріки пояснено як російські ріки. І навіть слово „борщ" витлумачено так: „a Russian soup containing buts". У цьому словнику старанно замовчано, що в СССР є концтабори. Слово „Дахав" є, а от таких слів як „Соловки", „Колима", „Вінниця" тощо нема. Є Чехов, Горький, Толстой, Достоєвський та інші російські письменники, але українських письменників нема ні одного, навіть Шевченка нема.

Ще більше цієї російської пропаґанди в підручниках російської мови для американців. От, напр., дуже поширений підручник за методою Берліца: „The Berlitz Self-Teacher: Russian. New York, 1951.

Україну ще й тепер називають Малоросією. На стор. 23 читаємо: „Киев в Малороссии" а в перекладі на англійську мову: „Kiev is in Little Russia". На стор. 159 є нотатка про слово „козаки". Тут особливо підкреслено, що козаки — це „росіяни і говорять по-російськи". Про Київ ще є такі речення: „Ведь это — первая столица русского государства", „мать русских городов".

Виразно пробольшевицька тенденція помічається в підручнику під заголовком: „Bondar's simplified Russian Method. Seventh edition. Revised by Mischa H. Fayer, Aron Pressman... Pitman Publishing Corporation. New York—London". 1949. 408 ст.

Тут російсько-большевицька дійсність подана в надто вже рожевому освітленні. На 170 стор. є стаття „В колхозе". Ось кілька уривків із неї: „Жизнь в колхозе нам очень нравится. В колхозе „М" много изб. Все избы большие и красивые. У каждой избы — маленький огород или сад. В центре колхоза Дом Культуры. В нем хорошая библиотека и большой зал. В зале колхозники слушают концерты и лекции, танцуют и смотрят картины... Люблю жить в колхозе. Когда кончу институт, перееду из города в колхоз". Є ціла низка вправ на переклад з англійської мови на російську, і тут знаходимо такі речення: „The students and the collective farmers like the life on the collective farm".

А ось ще характеристичний уривок із статті про Москву: „По длинным тротуарам ходили советские граждане и туристы. Мимо нас прошла группа пионеров. Никогда мы не сльшали таких веселых песен. Как много здесь институтов, школ, музеев и библиотек! Теперь мы понимаем, почему все в Советском Союзе так любят Москву и так часто приезжают сюда". Таку брехню читаємо в цьому підручнику. І американець після такого підручника російської мови цілком хибно уявлятиме життя в колхозах, американець не тільки нічого не знатиме про колхозне рабство, про голод і злидні колхозників, про всенародну ненависть до Москви, не знатиме й про те, що громадянинові СССР до Москви не так легко приїхати, як американцеві до Вашинґтону, що тільки „командировочні" можуть дістати залізничні квитки, що без Московського пашпорту не можна жити і працювати в Москві, що дістати такий пашпорт дуже тяжко, що приїжджий не може дістати праці в Москві без „прописки", а прописки не може дістати без праці! Що з цього зачарованого кола може вийти тільки той, хто має довір'я і підтримку збоку органів МВД-НКВД.

Пробольшевицька пропаґанда одверто виявляється на стор. 233, де цитується аґітка з московської газети за 1947 рік, що починається такими словами: „Знаете ли вы, что в Москве..." — і далі розхвалюються різні „досягнення" Москви.

Фальш і неправда виявляються і в інших матеріялах цього підручника, що вже впродовж кількох років (в семи виданнях!) затуманює голови американців. Ось, наприклад, така ілюстрація „зажиточной жизни" в СССР. В одному оповіданні розповідається, як совєтський громадянин вийшов з дому, маючи в кишені 684 рублі. В одній вітрині він побачив сани (?!). Але йому сани непотрібні, бо він вдома має двоє саней (?). В іншій вітрині він побачив чудовий годинник, але й годинник йому непотрібний, бо „у нас в доме уже четверо часов". Нарешті цей громадянин побачив у вікні вітрини хутряну „шубу". І він її купує і щасливий повертається до своєї хати, бо у нього тепер „красивейшая и теплейшая шуба". А ось в іншому місці читаємо: „в выходные дни

(Закінчення на стор. 3)

„НАРОДНИЙ ДІМ" В НЮ ЙОРКУ

Розмови на тему потреби Народного Дому в Ню Йорку почали набирати посмаку якоїсь археологічної дебати: наче про розкопини з античної доби, добрі для музею, але непридатні в актуальній американсько - українській дійсності. Не було, очевидно, одиниці, яка сумнівалася б у потребі такого Дому. Арґументами „за" — хоч гать гати. Арґумент „проти" був тільки один-одинокий: брак енерґії української громади спромогтись на свій Народний Дім. Це не значить, що не було доброї волі і зусиль. Була добра воля, було щире бажання і були довгі й метушливі заходи придбати такий Дім. Не входячи в подробиці історії цих заходів та причини їх невдачі, можна лише ствердити, що після кругло півсторічної історії усіх цих заходів — серед маси українців в Ню Йорку залишилось враження, що це „пропаща" і „безнадійна" справа.

Відновлено її три роки тому. Взявся за це гурток людей, новоприбулих іміґрантів і давніх, тутешніх американських українців. Впродовж двох років свого існування новозасноване Товариство Український Народний Дім Ню Йорку зібрало кругло 25,000 долярів з розпродажу шерів по 25 долярів за один шер (уділ). Плянову і систематичну кампанію переведено щойно навесні цього року, — себто першу частину такої кампанії, що мала на увазі не обмежуватись загальними газетними закликами та патріотичними промовами, а постукати в двері кожного українця, мешканця Ню Йорку, в буквальному розумінні. Зібрано адреси, зорганізовано збірщиків, і вони почали ходити вулицями, від хати до хати, від дверей до дверей. Очевидно: адреси були далеко неповні; пропаґандивна акція за купном уділів практично обмежилась тільки до частини так званого нюйоркського Давнтавну; кількість уділовців все ще є мінімальна, не досягаючи одної тисячі душ. Є ще дуже заможні наші люди в Ню Йорку або в найближчій околиці, деякі з них навіть одиниці дійсно багаті, які не придбали досі ні одного уділу, є теж багато таких, які напевне стали б уділовцями, коли б прийшов до них збірщик. Словом, є маса нюйоркських українців, які визнають конечність, щоб в Ню Йорку був український Народний Дім, і є дуже мало таких, які вже спричинилися грошем до здійснення цієї цілі. Найбільшою причиною такого скромного стану був саме той брак віри в широкому громадянстві чи може заслаба віра, занадто захитана давним невтішним досвідом.

Проголошена вже вістка про купно будинку „Стайвезант Касіно" на 2-ій Евеню в Ню Йорку під Український Народний Дім — за одним махом привертає довір'я в здібність, чесність і діловитість теперішнього гурту людей, що займається справою Народного Дому в Ню Йорку. Велетенська територія З'єдинених Держав густо вкрита Українськими Народними Домами. Створення Народного Дому у будь-котрому з тих міст не було надзвичайною подією дня, — навпаки, це була звичайна собі подія, позитивна, відрадна, але далеко не сенсаційна. Тому, що впродовж 50 років не можна було перевести цієї звичайної справи в Ню Йорку, де українців найбільше, — здійснення її стало першорядною подією, що переступає межі зацікавлення одної тільки нюйоркської громади. Підписано контракт купна дому, що його після пристосування до потреб такого культурницького осередку не треба буде соромитись ані його зовнішнім, ані внутрішнім виглядом. Це буде дім, в якому знайдуть постійне приміщення кільканадцять українських установ і організацій і стільки ж інших користатиме періодично чи спорадично з його кімнат на наради, сходини, конвенції, доповіді та загальні збори. Це буде дім, в якому в двох гарних залях зможуть відбуватися імпрези, обраховані вже на ширшу мірку: концерти-академії, передбачені на кількасот осіб публіки, і забави-вечорниці. Очевидно, цей новопридбаний дім не є ще ідеальний: він не має великої театральної сцени, не має залі для масового кількатисячного віча. Але Дирекція Т-ва „Народний Дім" прийшла до висновку: якщо чекати, поки можна буде купити такий дуже великий об'єкт, то при існуючій атмосфері байдужности в громадянстві великий Народний Дім закупить в Ню Йорку може третє наступне покоління, але теперішні нюйоркські українці напевне з нього вже не користатимуть. Тому, рахуючись з реальними можливостями, рішено скористати з нагоди і купити цей трохи менший будинок, проте з великими додатніми сторінками, як знамените положення, добрий зовнішній вигляд, 14 кімнат всередині, дві гарні залі, місце на український ресторан, повне умебльовання і потреба розмірно невеличкої перебудови, щоб дім пристосувати до його практичного призначення, як центру українського культурно-громадського і товариського життя в Ню Йорку.

В касі Товариства є 25,000 долярів. Кругло 40,000 долярів Т-во дістане, як довготермінову позичку на першу гіпотеку (морґедж). Але треба ще 25,000 долярів для перебрання дому на свою повну власність і для пристосування його до згаданих практичних цілей, при невеликому ремонті (віднова фронтону, частинне малювання середини, ремонт пивниці, уладження естради, догідної і для театральних вистав, і т. п.). Ці гроші повинно дати українське населення Ню Йорку.

Згідно з інформаціями, Дирекція новозакупленого Народного Дому приготовляє плянову та інтенсивну кампанію, щоб ці гроші зібрати й благородне діло завершити. Було дуже зле, як Народного Дому не було, але було б ще гірше, якби придбаний вже Народний Дім мусів знову чекати довгі місяці або й роки на те, щоб люди, які того дому потребують, допомогли його відповідно влаштувати. Раніше можна було почути „виправдання", мовляв, „не дам, бо з того все одно нічого не вийде". Тепер вже „вийшло" і по довгих роках врятувало честь української громади в Ню Йорку, яка належить до найбільших і для якої Народний Дім є життєвою конечністю.

Теперішня акція Дирекції Народного Дому в справі збірки необхідних фондів — це вже не є акція чисто пропаґандивного характеру. Найбільший недовірок може переконатися, що дотеперішні заходи Т-ва Народний Дім у Ню Йорку були конструктивні й творчі. Треба тепер тільки підтримати це добре і велике діло. Підтримати його тим легше, що не йдеться тут про пожертви, про беззворотні датки, а про закуп уділів, які роблять кожного уділовця співвласником поважного мастку і дають йому гарантію від державних законів, що його гріш не пропаде. В найближчих тижнях відбудеться велике віче в справі Народного Дому. Минулого року таке віче відбулося 18 травня в залі Вебстер Голл. Тоді прийшло було ледве 400 осіб. Тепер воно відбудеться вже у власній залі свого власного Народного Дому. Це буде хвилина великого морального вдоволення.

Дмитро Галичин, Екз. Заст. Гол. УКК

В ПОХОДІ ДО МЕТИ

Звіт з діяльности Українського Конґресового Комітету виголошений на річних нарадах Крайової Ради УКК 10-го жовтня 1953 в Ню Йорку

(2)

Спільний фронт

Чи не найбільше розголосу й суперечностей не тільки в звітовому часі, але й впродовж цілого існування УК-Комітету була викликала його участь в очолюваній і веденій Американським Комітетом для Визволення від Большевизму акції створення спільного антибольшевицького фронту всіх екзильних груп з Совєтського Союзу. Сьогодні в цій справі існує вже, можна б сказати, ціла література й... ціла леґенда, яка — з жалем мушу ствердити — не виставляє нашому загалові надто доброго свідоцтва політичної зрілости.

Початки цієї акції сягають ще до 1951-го року, коли Американський Комітет був створений та почав свою діяльність. Не треба витрачати слів на докази, що УКК мав не тільки право, але й обов'язок заінтересуватись тим Комітетом та його акцією. Це з трьох головних причин:

1) Американський Комітет був створений і його акція відносилась до того політичного простору, в якому видатне місце займає Україна і яким до живого заінтересований Український Конґресовий Комітет та український нарід;

2) Американський Комітет мав відповідну підтримку американських урядових кіл та в більшій або меншій мірі віддзеркалював становище й опінію тих кол в справах Східньої Европи;

3) Відповідна репрезентація української справи на тлі діяльности того Комітету насувала виїмкову нагоду висунути українську визвольну справу та відповідно поставити її на тлі цілої східньо-европейської проблематики в американській закордонній політиці.

Ці проблеми вже були заторкувані на 5-ому Конґресі, й опісля навряд чи були наради УККомітету, на яких не було б мови на цю тему.

Сьогодні я не маю потреби звітувати про перебіг акції УККомітету в тій справі. Все це було в подробицях з'ясоване в спеціяльних повідомленнях і комунікатах УКК, звітах поодиноких його представників і в останньому теж в кореспонденції голови УКК проф. Добрянського з головою Американського Комітету адміралом Стівенсом. Ці листи були раніше проголошені теж і в офіціяльному Конґресовому Протоколі й не могли залишитись без відповідного впливу не тільки на американську публічну опінію, але й на урядові чинники.

Якщо розглядати акцію УККомітету в тій справі в світлі фактичного стану й розвитку та документів, можна прийти до безсумнівних висновків, що та акція:

1, Допомогла спопуляризувати українську визвольну проблему на широкому тлі американської закордонної політики відносно Сходу Европи та на тлі загальних східньо-европейських справ.

2. Допомогла поширити правду про Україну та її змагання.

3. Виявила українську добру волю по лінії американської політики спільного світового фронту проти большевизму.

4. Скріпила віру американських приятелів українського визволення не тільки в слушність української визвольної справи, але й в справедливість української визвольної політики.

5. Здобула й переконала нових американських приятелів.

6. Виявила та поставила в належному світлі імперіялістичні тенденції білої, російської еміґрації та у великій мірі скомпромітувала їх американських протекторів.

7. Припинила — в нашому найглибшому розумінні — шкідливу для Америки акцію Американського Комітету по лінії імперіялістичних тенденцій російських білих еміґрантів та їх американських протекторів.

8. Зробила українську визвольну справу підметом і арґументом в американській політиці відносно Сходу Европи.

9. Дала можливість зайняти єдино-гідне для українського народу становище в американській і кожній іншій політиці відносно Сходу Европи, потверджуючи бажання української співпраці й дружби з усіми народами, включно з росіянами, але тільки й тільки під умовою, що буде визнане самозрозуміле право українського народу на самовизначення та що буде підтверджений історичний факт такого самовизначення в Соборній Самостійній Українській Державі з 1918-19 років, заперечений опісля й до сьогодні російськими большевиками.

Це є фактичні результати акції Українського Конґресового Комітету в справі твореного Американським Комітетом спільного фронту. Це є ті безсумнівні успіхи, яких ніхто не може й не потрапить заперечити, якщо оцінюватиме ту акцію в цілости, а не її поодинокими епізодами й тактичними потягненнями. Вважаю, що тією акцією Український Конґресовий Комітет використав єдину в своєму роді нагоду і здобув величезний політичний капітал, який може вийти тільки на добро й користь української визвольної справи.

Але не можна не звернути уваги й на від'ємні сторінки та результати тієї акції, які були поза контролею УККомітету і за які всю відповідальність поносять ті, що намагались зробити з тієї політичної акції на користь українських визвольних змагань предмет своєї вузькопартійної торгівлі. На жаль, таких не бракувало й між нами самими, в рямках нашого Українського Конґресового Комітету. Маю на думці ту безвідповідальну й неперебірчиву кампанію в частині нашої партійної преси та публічної опінії, яка була поведена у зв'язку з акцією УКК в справі спільного фронту, зокрема у зв'язку з поїздкою делеґації УКК до Европи. Плітки, видумки, перекручування фактів, міжпартійна гра та антаґонізми супроводжали майже весь час ту акцію УК-Комітету та його відповідальних представників, притемнюючи до деякої міри й результати тієї акції. Власне ця безвідповідальна внутрішньополітична метушня, яка супроводжала акцію УКК в справі спільного фронту й Американського Комітету, виявила величезну загрозу українського внутрішньополітичного розбиття та його шкідливість для української визвольної справи в міжнародній політиці. З другого боку, та метушня ставить перед українською спільнотою знову в цілій ширині й наглості потребу української внутрішньополітичної консолідації та координації. Якщо б ми потрапили витягнути з того відповідний практичний висновок, то це, можливо, було б завершенням усіх вже тепер наявних успіхів акції УКК в справі спільного фронту, бо закінчилося б найбільш потрібним для української визвольної справи — спільним українським визвольним фронтом.

„СВІДОК ПРО СТАНОВИЩЕ В УКРАЇНІ"

„Сучасна Україна", Мюнхен, ч. 22 з 1-го ц. м., у статті під вищенаведеним заголовком переповідає розмову в Редакції того мюнхенського часопису з утікачем з України, який в березні цього року перейшов совєтський кордон і після різних пригод передістався на Захід. Втікач (що його правдивого призвища „С. У." не подає, а називає „інженером Петром") був членом Української Дивізії, дістався 21 липня 1944 р. в большевицький полон, втік, потім вдруге був заарештований, як „подозрітельное ліцо", що після його німці взяли були на примусові роботи. Його заслали на копальняні роботи на Уралі, де він став „фахівцем бурвальником". В 1946 р. його звільнили, переїхав до Західної України, потім скінчив фахово-інженерський курс і дістав відповідальне інженерське становище, на якому мав нагоду відвідати і пізнати різні частини України, включно з Закарпаттям.

„Великі зміни

зайшли в західних областях України за останні десять років", — розгортає своє оповідання інж. Петро. — Навряд чи впізнали б перебуваючі на еміґрації українці свої села і міста, де вони народились і зросли". Докорінно змінився перш за все зовнішній вигляд українського села, а відтак і міста. В Західній Україні і на Закарпатті вже повністю переведена колективізація, а в парі з тим довершено зруйнування колишнього українського села. Немає, як було колись, поруч мешкальних будинків — економічних, не стало і садів. Аж попід вікна хат росте картопля на колгоспному лані. Хоча в багатьох селах вже є електрика, її світло проте ні трохи не розгоняє понурого образу сколективізованого галицько-закарпатського села. Навпаки! Колишнє бідне, але життєрадісне українське село перетворилося в бездушний, всякої приватної ноти і . пікулування позбавлений, сумом, страхом і зненавистю, сповнений панщизняний фільварок".

Рух не менший, як у Мюнхені.

Великі зміни зайшли в західноукраїнському місті. Воно вдвоє або навіть четверо збільшило своє населення, поширило житлову площу, в ньому постав ряд нових виробництв, великих заводів. Це стосується головно таких міст, як Дрогобич-Борислав, де тепер концентрується нафтовий промисел, і Стрий-Дашава та околиця, що вкрита тепер „вишками", поверховими житловими будинками, ну, і очевидно, робітничими клюбами. Прокладено газопровід Дашава-Київ, проковено покриту чорним асфальтом автостраду зі Львова до границі УССР в Закарпатській області. Автострада, як на большевицькі відносини, плекана, на ній можуть вільно їхати поруч три автомашини. Автомашин тепер багато, — тягарових, а останніми роками і особових. Рух машин у Києві чи навіть у Львові нічим не поступається руховi на мюнхенському Карльсплаці, що, як відомо, є найбільшим з усіх міст Німеччини.

З монументальних будівель, що постали по війні на західньоукраїнських землях, наш оповідач ставить на першому місці львівський залізничний двірець. Він докорінно перебудований, стіни виложені марморовими плитами і прикрашені чудовим орнаментом. Багато великих будівель, що постало по війні, має і Київ. Інж. Петро твердить, що, не зважаючи на великі спустошення, Київ тепер куди більше впорядкований, ніж наприклад, Мюнхен. Передусім — не видно руїн. Там, де вони ще не забудовані, пишаються дбайливо плекані квітники з відпочинковими лавками.

Зовнішній вигляд міст, може, навіть покращав і змодернізувався, — скажемо, упройлоднився, хай і на большевицький спосіб. Не покращало тільки життя робітника, що і далі заробляє від 350 до 400 рублів, тоді, як кіло чорного хліба коштує 1.70 руб., білого — 2.50.

Ненавидять режим і його носія — росіян

Ця зненависть найбільше помітна на селі. Вона, за словами інж. Петра, навіть більша на центрально-східних землях, хоча взагалі ніде її не бракує. „Деколи, — каже оповідач, — мені самому ставало лячно, а в душі я питався, чим це скінчиться, коли слухав вирази неприхованого обурення молодих колгоспників і колгоспниць на росіян. Раз пригадую, почув такі вислови на адресу подорожнього росіянина, що пробував залицятися до одної молодої колгоспниці: „Випас своє пузо на українськім хлібі і дурне йому; коли вже вас, сатани, вирве з України і ми заживемо по-людськи".

Населення України ідентифікує большевицький режим з росіянщиною і росіянами. „Мені, — продовжує інженер Петро, — як уроженцеві одної з західніх областей, здавалося, що центрально-східні українці якось „призвичаїлись" уже до „старшого брата"; я ніколи не сподівався, що там стільки ненависти до росіян. Вона стала там другою вдачею людей, вона скрита, притасна, але тим більше завзята".

Модерний тип української людини

постає тепер в Україні. Це людина, що перш за все знає, хто вона така за національністю. Це знає не тільки житель Полтави, Житомира і Станиславова; це так само знає дівчина і хлопець Буковини і Закарпаття. Незвичайно цікавим є процес повної українізації в закарпатській області. Відомо, що там до війни був поширений москвофільський рух і розповсюджувалась назва „карпаторос". Сьогодні це належить уже так само до історії, як і колишнє галицьке москвофільство. „Карпатороси" переконались, що такої „нації" нема і що росіяни — це щось цілком їм чуже і далеке. Вони чують, що про їхню українську національність говорять уже не тільки студенти з „Січі", як це було 1938-39 рр., але бачать, що так стоїть чорним по білому в їхньому пашпорті. Значить, вони таки українці — і нема ради. Куди інакше виглядає справа з молоддю. Вона знає вже тільки одно — вона українська. Це для неї самозрозуміле! Чужі їй натомість ремінісценції з часів Франца Йосифа чи Масарика. Вона живе на просторах своєї української батьківщини, студіює в Києві чи Львові. І українськість для неї така бездискусійна, як американськість молоді з Сінсінаті чи німецькість учня з Франкфурту.

Поруч з національною свідомістю зростає відчуття приналежности до Української Республики. „СССР десь далеко, там у Москві, а тут Україна, своя республіка, хоч і опанована в даний момент російським большевизмом.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

В НЮ ЙОРКУ ПОВСТАЛА Й ПРАЦЮЄ УКРАЇНСЬКА СИМФОНІЧНА ОРКЕСТРА

Перші члени Української Симфонічної Оркестри в Ню Йорку з своїм диригентом, Ол. Микитюком (посередині) і головою, інж. А. Осадцою (стоїть перший зправа).

Як вже повідомлено, 27 вересня ц. р. постала в Ню Йорку Українська Симфонічна Оркестра.

Перша проба новоствореної оркестри відбулася у вівторок 10 жовтня ц. р., і з того часу проби відбуваються систематично кожного вівтірка. Із 15-ти присутніх членів на першій пробі, їх число зросло за 5 проб до 25-ти, при чому число зростає кожної проби. Під час відбутих проб, оркестра вправляла вальс Й. Штравса: „Над Синім Дунаєм" та „Марш жовнірів" з „Фавста" Гунода, які диригент О. Микитюк плянує виконати спільно з хором „Думка", а також „8-му симфонію" Шуберта і увертюру з „Оберон".

Диригент О. Микитюк та ентузіяст Української Оркестри архітект А. Осадца, що як голова „Думки" очолює теж тимчасовий організаційний комітет оркестри, мають далекосяглі пляни і зв'язують з нею великі надії у змаганні піднести українське музичне життя в Америці на рівень, що відповідав би загально прийнятим стандартам.

Для здійснення тих великих завдань, які стоятимуть перед Українською Симфонічною Оркестрою, потрібна в першу чергу послідовна витривалість у праці тих членів, що вже вступили до Оркестри, а дальше активна участь у праці оркестри тих українських музик-інструменталістів, що досі ще стоять осторонь, а яких число на жаль ще дуже велике. Перші організац.-технічні труднощі переборені. Оркестра існує й працює, має кваліфікованого, досвідченого диригента, має місце для відбування проб, має ноти, має все потрібне для продовження розпочатого діла і то уже за словами А. Осадци доля Української Симфонічної Оркестри тепер у руках українських музик. Якщо ми, музики, станемо її членами та коли вистачить нам запалу й снаги до твердої і послідовної праці, то ми, жертвуючи дві години в тижні, станемо співтворцями великого діла в українському культурному житті. Музик.

ЩЕ ПРО НЕГРАМОТНІ ПІДРУЧНИКИ І ЕНЦИКЛОПЕДІЇ

(Закінчення зі стор. 2)

мужчины моют свои автомобили или работают в садах. Везде — веселые песни и смех. Все счастливы". І в книжці цього підручника наводяться тексти і нотації цих „веселых" пісень. Це „Песня о родине" з її брехливими словами „Я другой такой страны не знаю, где так вольно дышет человек", це патріотична совєтська пісня „Москва" та ін. Неприхована пропросійська і пробольшевицька пропаганда дуже виразно проходить через усю книжку.

І тому не диво, що після такої „науки" і таких підручників американець не має ніякого уявлення про Україну, натомість має цілком неправильне уявлення про большевицький „рай". Тому й не дивно, що для американця Україна — це „terra inkognita".

Хіба не курйоз і такий факт: в одній із нюйоркських бібліотек білоруську книжку „Магілеўскае „Брацтва прыкрыса" треба шукати під рубрикою: Friendly societies — Russia". І в тій же самій нюйоркській бібліотеці білоруська книжка „Назовы жывел" стоїть під рубрикою: „Russian language — Dialects — Belorussian".

І так на різних ділянках відбуваються сліди ворожої для американців пропаганди, викривлення та фальшування історії й культури поневолених народів російської большевицької імперії. Ширити правдиві відомості — патріотичний обов'язок та важливе завдання української преси і наукових інституцій.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шікаго, Ілл.

Величава Манифестація з приводу 700-ліття Львова і 35-ліття Листопадового Чину

Шікаговська зорганізована громада рік-річно влаштовує Листопадові Роковини під проводом Ліги Американців Українського Походження. Цьогорічний зазив Централі Українського Конгресового Комітету Америки відзначити, крім 35-ліття Листопадового Чину, також історичну дату 700-ліття заснування Львова королем Данилом — Ліга разом з об'єднаними в ній кількадесятьма організаціями здійснила в навечеря Листопадового Чину, — тобто 31 жовтня ц. р., з вийнятковим успіхом.

В українських церквах обох віровизнань були відслужені при великому здвизі народу, Панахиди або Богослуження за упокій Героїв Листопаду 1918 р. Панахиду у гр.-кат. Церкві св. Николая відправив о. ігумен Володимир Гавліч в сослуженні 6-ох священиків. При символічній могилі почесну сторожу сповняли члени СУМА і Пласту в однострoях. На Панахиді в тій Церкві був м. ін. Гетьманич Данило Скоропадський, який наступного дня був прийнятий на Богослуженні в українській православній автокефальній Церкві.

Сама Академія відбулася в авдиторії Школи Шопена. Відразу впадало в очі приявних, що сцена була прикрашена з високим мистецьким смаком, відповідно до обох роковин, з належно підібраною символікою. На блакитно-жовтому полі — тризуб, герб Львова та напис: „700-ліття Львова". По боках сильветки св. Юра, Волоської Церкви і львівської ратуші, все те в повені зелені. Проєкт і виконання артиста-маляра Я. Баранського. Він був теж автором пропам'ятної металевої відзнаки, вибитої з приводу цих роковин в Шікаго.

Академія почалася відспіванням американського гимну. Свято відкрив містоголова Ліги адв. Р. Смук, який з'ясував ціль Свята, а вітаючи присутніх, гарячими словами відзначив присутність на Академії несподіваного гостя — Гетьманича Данила, що саме приїхав до Шікаго. Гетьманич Данило прибув на Академію на окреме запрошення Президента Ліги АУП — п. І. Дужанського, і йому призначено почесне місце.

Вельми змістовну і цікаву для всіх доповідь на обі теми виголосив доц. д-р Григор Лужницький, секретар Централі Українського Конгресового Комітету Америки. Його доповідь найшла велике й загальне признання слухачів.

Після доповіді адв. Р. Смук запросив до слова Гетьманича Данила. Його слово заторкувало не тільки пропам'ятні роковини, але актуальні справи, зокрема необхідність повної та органічної консолідації для боротьби за українську справу, а також справи збереження молоді. Він підкреслив також необхідність бути приготованими і не дати себе заскочити майбутнім подіям, що вирішуватимуть також і долю України.

Проф. Борис Андріївський запропонував зібраним схвалити резолюції проти посягань на Західньо-Українські Землі з боку політичних ворогів України. Приявні вставанням з місць прийняли одноголосно запропоновані резолюції, завершенням яких було ствердження, що Західньо-Українські Землі та їхня столиця Львів є невід'ємною частиною Соборної України.

Під час перерви, на заклик члена Імпрезового Комітету, д-ра Вол. Помірка, була переведена окрема збірка на інвалідів українських визвольних змагань, яка дала поважну суму.

Після перерви слідувала концертова частина, яка своїм мистецьким рівнем підносила врочистість святочної хвилини. Американський гимн і в'язанку українських пісень виконав хор Церкви св. Николая, під вправною орудою його довголітнього диригента В. Іванкова. Тут слід зазначити, що хор творять переважно вже в Америці народжені діти нашої многозаслуженої давнішої іміграції.

Сольоспіви — жіночий п-ні Марії Гузіль з Мілвокі та мужеський п. Івана Рудавського в супроводі піяніста проф. І. Вілгруда з'єднали рівнем свого артистичного виконання одушевлене признання всіх присутніх. Відповідно дібрані та з чуттям виголошені декламації д-р Н. Григорчука та п-ни Л. Ліщинської належно доповнювали цілість програми.

Академія закінчилася відспіванням українського національного гимну.

Заля під час Академії була вщерть виповнена на партері, на бальконі і в коридорі, в числі поверх 2,000 осіб. Рідко коли в цій залі було так багато приявних, зокрема дуже відрадним явищем було те, що поважну частину публіки творили наші старі іміґранти та їхні діти.

На залі відчувався винятково піднесений настрій, бо Академія, влаштована в навечеря та початку Листопадового Чину в ніч з 31 жовтня на 1-го листопада, нагадувала багатьом присутнім такі самі святкування на рідних землях, де вже в традицію було увійшло — святкувати Листопадові Роковини саме точно в Роковини цієї непроминучої історичної події.

Соборницьке значення Листопадових подій, що зумовили здійснення дальших соборницьких актів в тому історичному часі, підкреслене було приявністю численних українців східніх областей України та інших її земель, як серед виконавців програми, так і серед публіки.

П. Н. Р.

Лос Анджелес, Каліф.

Вдала імпреза.

25 жовтня 1953 в Лос Анджелес, над Синім Пацифіком, відбулось небуденне свято. Заходом діяльної жіночої Секції при тутешній Українській Централі було зорганізовано Ювилейний вечір Лесі Українки. Свято відбулось у просторій залі Данської Авдиторії.

Першим вступом було святочне слово п. Л. Гаєвської, що стисло, але влучно подала характеристику Лесі Українки, людини і письменниці. Але властивим вшануванням пам'яти поетки була вистава другої дії її „Лісової пісні". Треба подивляти, як можна було в тутешніх умовинах життя і праці знайти тільки часу, охоти і вміння, щоб дати виставу на такому високому рівні. Режисерові такої вистави, невтомному проф. В. Гаєвському, пощастило дати незбияну сценічну основу групі тутешніх артистів-аматорів, здебільша молоді, які виявили повне розуміння духа твору. Мавка (І. Букшенко- Плотнікова), Лукаш (Р. Ришків), мати (Н. Березовська), Перелесник (Л. Вахнянин), дядько Лев (А. Маланяк), дали доконану гру, але й менші ролі Килина (С. Боднар), русалки (С. Березовська і М. Пашківська), лісовик (О. Зозуля) і маріще (В. Балей) були на належній висоті. Дуже гарні одяги були важливим складником вистави, а його справжніми рямцями і прикрасою були декорації, виконані П. Балеєм та Н. Стефановою.

Музичний супровід п. д-р Д. Рижевської. С. Боднар гарно доповнив мистецьку цілість.

Заля бурхливо оплескувала поодинокі моменти вистави, а вже по закінченні її годі було втихомиритись. Це був доказ загальної справи за справжнім театральним мистецтвом.

Свято Лесі Українки замкнула теплим словом п. Н. Березовська.

Ми переконані, що перед Драматичним гуртком при Українській Централі в Лос Анджелес відкриваються світлі перспективи. Ром.

НА СВІЖУ МОГИЛУ БЛ. П. ПРОФ. Б. ПЮРКА

Похмурі брудно-сірі стіни будинків, що здіймалися одним могутнім масивом, замикали підковою просторну площу, ніби символізуючи обмеження волі їх мешканців. В хвилинах, коли небо затягали густими смугами хмар, вежі касарні, немов у змові, намагалися зійтися разом, щоб остаточно замкнути площу без надії на ворота.

Серед новітніх музичних імпрез різнородного характеру, що переливалися зі стін театру Варнер-Касерне в Мюнхені - Фрайманні, до речі, перебудованого з колишнього магазину, чи пак військового гаражу, здавалося інколи, що святиня мистецтва повертала до свого первісного призначення; ніде правди діти, густо-часто убогі продукції таких імпрез стояли на дуже низькому мистецькому рівні. Рідко коли приходилося насолоджуватися справжніми плодами мистецтва, до яких належали безперечно гостинні виступи Українського Оперового Ансамблю.

Опера — ота найвеличніша маніфестація вершин людського духа в царині музичного мистецтва, загостила в прозаїчну сферу нужденного скитальського життя.

Пригадую собі, що тим разом вони приїхали з розкішною одноактовою оперою П. Маскані „Сільська честь".

На залі мертва тиша. Перед оркестру рішучим кроком вийшов диригент опери Богдан Пюрко. Заступивши місце заступника її творця, він порухами батути воскрешає його думки.

— Опера, при домінуючій ролі музики, покликує до співпраці посестри інших мистецтв, славословить безсмертність людського духа, відкриває незбагненні пейзажі метафізичного життя, ведуть ідиллії людського генія єднається з віддихом самого Бога.

Заслона схилилась і рясні оплески авдиторії заявили про кінець опери. Я вирішив зайти до гардероби, щоб особисто познайомитися з диригентом.

Середнього росту людина, що саме втирала піт із свого високого чола, відзначалася пластичними рисами обличчя, а на її висках інеєм сивів волосся. Зіниці очей зраджували турботу, немов шукаючи за розв'язкою. Диригент — безупинно зафеєрований ділowими справами. І не диво! Фанатизм праці, невичерпна сила енергії, а передусім незломна віра допомагали йому одному справитися з адміністраційними і грошевими труднощами та дбати при цьому про високий рівень такого складного мистецького діла, як опера. Відзначаючися тією невичерпною енергією і вірою в свою справу, він один був рушійним чинником цілого Оперового Ансамблю, він був дійсно його душею.

Познайомившись зі мною, він запропонував мені, студентові музичної Академії в Мюнхені, зайняти становище хормайстра в опері. Майже цілий рік ми їздили з виставами таких опер, як „Мадам Бетерфляй", „Тоска" — Пуччіні; „Сільська честь" — Маскані; „Паяци" — Леонкавалло і вкінці з розкішною оперою — хвилиною українського композитора М. Лисенка — „Ноктюрн".

Під час мистецького турне по Баварії — милий Боже, куди ми не їздили! — траплялися різні передбачені й непередбачені ситуації, зрештою, питомі всім мандрівним театрам. Часами здавалося, що такі критичні ситуації рішатимуть справу принципового характеру: бути чи не бути надалі нашому театрові. Проте бл. п. проф. Пюрко силою своєї віри умів завжди знаходити якийсь вихід.

З глибоким зворушенням я мусів погодитися з тим сумним фактом, що Богдана Пюрка вже немає між нами.

Одначе я вірю сильно в те, що плоди Його безцінної праці, не зважаючи на несприятливі умовини скитальційного життя, ввійшли в історію, як доказ непереможности українського духа. Завдяки Його невтомній праці, повній відданости мистецькій місії, відкривалася мені правда, що справжнє мистецтво сягає поза межі смерти. Завдяки Покійному я мав щасливу нагоду пірнути аж до глибин живого мистецтва опери, дихаючи вільно всіми її фібрами.

Ігор Соневицький.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в одну ідейну спільноту та поставила її на службу нашим краям та нашому поневоленому українському народові!

юзового майна!

Господарські Вісті

Відбудова італійської торговельної фльоти.

В недавній війні майже зовсім була знищена італійська торговельна фльота. Але досі вдалося італійцям вповні її відбудувати, і тепер вона досягла того рівня, який був перед початком війни. В цьому, 1953 році, діють в Італії 63 приватні корабельні лінії, але найважніші між ними — це такі чотири лінії: Італія, Ллойд Трісстіно, Адріятика та Тірренія. На морських шляхах до Америки Італія послуговується такими модерними кораблями, як „Сатурнія" і „Вулканія" (по 24,500 тонн) і турбомоторовим кораблем „Андреа Дорія" (30,000 тонн). Та найкращим італійським кораблем буде, тепер викінчуваний, „Крістофоро Коломбо", який почне возити пасажирів з початком найближчого року. При кінці війни мали італійці тільки 220 кораблів, тепер мають їх 1,063. Тоді тонаж всіх кораблів становив 345,460 тонн, а тепер тонаж італійських кораблів виносить 3,403,427 тонн, на 100,000 тонн більше як 1939 року.

Англія платить Америці совєтським сріблом.

У вересні Англія купила в російських большевиків 15,000,000 унцій срібла за ціну 12,600,000 долярів. Цей запас срібла вистачає Англії на дворічне запотребування, але вона тримає його на те, щоб цим сріблом віддати ЗДА довг, який вона була затягнула під час війни. Англія позичила в Америці 88,000,000 унцій срібла для себе, і ще 20.000,000 унцій для Індії, за який вона була поручила. Індія заявляє, що їй вдасться віддати свій срібний довг із своїх власних запасів цього дорогого металю.

Олдрідж передбачає господарський добробут в ЗДА.

Амбасадор ЗДА в Англії Вінтроп В. Олдрідж заявив на обіді в Американській Торговельній Палаті в Лондоні, що післявоєнна американська господарка „динамічна й здорова" в своїх основах та що вона має всі дані, щоб далі в тому самому напрямку розвиватися. „Ніщо не свідчить про те, що американська господарка заломлюється", — казав Олдрідж. Амбасадор сказав також, що ЗДА дбають не тільки про здорову господарку в своїй країні, але вони сприяють господарському розвиткові у всіх інших країнах вільного світу, бо знають, що господарський розвиток свідчить про тривкість відносин, безпеку і добробут, а все те лежить в інтересі Америки. Олдрідж твердив, що після війни ЗДА знижують свої торговельні мита.

Сільське господарство в політиці Тіта.

В Югославії мають відбутися нові вибори і вже почалася передвиборча кампанія. Правда, немає жадних сумнівів про вислід цих виборів, бо Югославія — це тоталітарна країна, але все ж таки Тіто старається здобути прихильність селянства. В своїй промові Тіто признався до своїх помилок, які він робив у відношенні до селянства, коли високими податками й іншими примусовими засобами старався змусити селян вступати до колгоспів. Нова виборча ординація робить деякі уступки в користь демократії: виборці зможуть вибирати між кількома кандидатами, і не мусять голосувати тільки на одну, згори призначену особу. Але ці вибори не можна вважати справді дійсними виборами, так само не можна захоплюватися „ліквідацією" колгоспів, бо Тіто навіть у передвиборчій агітаційній промові заявив, що він не резиґнує з колективної форми господарства, тільки сповільнює процес колективізації. Тому селяни не дуже радо відбирають свої поля з колгоспів, бо бояться, що незабаром держава знову буде змушувати їх при допомозі насильних засобів, до організації колгоспів. Провідні господарські кола побоюються, що цього року багато землі не буде кому засіяти. З повищого виходить, що Тіто проголошує своєрідний „неп", і хоче при допомозі тимчасової зміни політики здобути прихильність югославських селян, щоб скріпити свою владу, а пізніше вернутися до чистої комуністичної політики, як це робили свого часу російські комуністи.

Бенсон обіцяє кінець м'ясної кризи.

Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон заявив на річних зборах Американського Інституту М'яса, що він випрацював плян, як піднести продукцію м'яса, щоб американський нарід міг їсти стільки м'яса, скільки він призвичаївся. Бенсон заявив, що він плянує й надалі підтримувати ціни на волове м'ясо, але за цю підтримку домагається, щоб продуценти волового м'яса не нарікали на урядову контролю. В цьому році, казав Бенсон, американці сконсумують коло 12 мільярдів фунтів волового м'яса, це значить на два більйони більше, як попереднього року. На одну особу припадає річно коло 75 фунтів волового м'яса. Міністер рільництва твердив, що тепер панує гармонія між продуцентами і споживачами воловини, і уряд буде її підтримувати.

Посмертна Згадка

ПЕТРО МАКАР, довголітній член Т-ва Запорозька Січ відд. 155 УНСоюзу в Перт Амбой, Н. Дж., помер 1. листопада 1953 р., в 75 році життя. До УНСоюзу вступив 1911 р. Родився в селі Гашців, пов. Турка, Галичина. Був добрим членом, не відмовлявся давати жертву на добродійні цілі. Полишив в смутку дружину Марію, двох синів Івана і Павла, доньку Анну, 4 внуків. Похорон відбувся 4. листопада з погребового заведения при численній участі Родини, Кревних, Знайомих і членів Т-ва Січи до церкви Непор. Зач. Преч. Діви Марії. Тлінні останки похоронено на гр.-кат. цвинтарі в Перт Амбой. — В. Й. П.!

М. Чумер, секр.

ЕВФРОЗИНА СКРИПНИК, членкиня Укр. Зап. Т-ва Дністер, відд. 361 УНСоюзу в Ню Йорку померла 1. листопада 1953 р. Покійна родилась в селі Соколів, пов. Бучач, Західня Україна. Зараз по приїзді до Америки вступила до УНСоюзу. Полишила в смутку 3 дочки: Павліну і Марію, що є в Німеччині та Анну в Галичині. Похорон відбувся 4 листопада. — В. Й. П.!

Уряд.

АНАСТАЗІЯ ПЕРЕТЯТКО, членкиня 334 відд. УНСоюзу в Клівленд, О., померла 4. листопада 1953 р. Покійна родилася 1897 р. в Уставицях, на Полтавщині. Полишила в смутку мужа Григорія і 2 дочки, Анну і Марфу, 2 зятів і одну внуку. Похорон відбувся 7 листопада від погребового заведения — В. Й. П.!

І. Морозович, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. о. Николая відд. 106, відбудуться в неділю, 22. листопада, в Домі Відділів У. Н. Союзу, 843 N. Western Ave., о год. 12. вполудне. Просимо членів прибути на збори, заплатити свою належитість, бо в противнім разі будуть суспендовані. Після правила статуту УНСоюзу член має платити вкладку перед 26 дня кожного місяця. Суспендовані члени, що заплатять, будуть прийняті наново. — Н. Гуль, заст. предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Иосафата відд. 217 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. листопада, в год. 2. пополудні точно в парафіяльній залі під ч. 305 Гудсон вул. Приявність всіх членів обов'язкова, бо маємо багато важних справ до вирішення. На цих зборах буде номінація на головних урядників Бр. Довгуючих членів проситься прийти на збори і вирівняти свої залеглости. Приєднуйте нових членів до нашого Братства. — В. Колданський, предс.; І. Деркач, кас.; А. Іванів, фін. секр.; Г. Вулавинець, рек. секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. о. Николая відд. 5, відбудуться в суботу, 21. листопада, о год. 7:30 ввечорі, в залі У. Д. Гор. Клюбу, 25-06 — 31 вул. Просимо своїх членів прийти на збори, бо є дуже важні справи до рішення. Просимо всіх українців, які ще не є членами УНСоюзу прийти і вписатися. Довгуючих проситься вирівняти свій довг. — М. Ливицький, предс.; Г. Василик, кас.; П. Варнич, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во ім. І. Франка відд. 83 повідомляє своїх членів, що місячні звичайні збори відбудуться в неділю, 22. листопада, о год. 1. пополудні, в домі У. А. Горожан під ч. 847 Норт Френклін вул. Проситься членів прибути, а довгуючих вирівняти свої вкладки, тому, що в тім місяці замикається рахунки. — М. Кончак, предс.; О. Вабак, кас.; С. Чорномаз, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка відд. 252 відбудуться в неділю, 22. листопада, о 12-ій год. вполудне, в залі при 2250 Вест Кортез вул. Проситься членів прибути. — Когут, секр.

Книжка й часопис — найнеобхідніші речі в домі культурної родини.

ПОДЯКА

Отсею дорогою складаємо щиру подяку всім тим добрим людям, що в час трагічної смерти нашого дорогого і любого Сина, Брата і Шваґра бл. п. **МАРІЯНА ПІХА** (24.9.1953) наспіли з розрадою і співчуттям та своєю присутністю на похоронах Покійного звеличали останню дорогу на місце спочинку Його тлінних останків. В першу чергу дякуємо о. Петрові Леськовому, о. Дек. Теофілеві Калиничові та о. Володимирові Смулці за відправлення Богослужень підчас похорону Покійного .З великою вдячністю висловлюємо нашу подяку місцевому Осередкові СУМА, що організовано в одностроях підчас панахиди і похорону віддали Покійному останню прислугу. Дякуємо всім, що мимо працюючого дня не пожаліли так дорогого часу і прибули на похорон. Всім Їм наше щире Спасибі.

Прибиті великим смутком і жалем
Родичі, сестра, брат, шваґер і вуйко.

ПОДЯКА

Цим шляхом складаю найщирішу подяку таким Високодостойним нашим Громадянам: п. Йосифові Гірнякові за поставлення п'єси мого чоловіка Миколи Куліша „Мина Мазайло" у Филаделфії дня 8. XI. ц.р. та цілому Ансамблеві його „СТУДІЇ", а також за велику моральну підтримку і матеріяльну допомогу, яку отримувала і отримую від п. Йосипа Гірняка.

При тій нагоді дякую також щиро п. Редакторові Богданові Романенчукові за видання п'єси Миколи Куліша „Народній Малахій", що дало мені змогу прожити підчас недуги мосї дочки впродовж цілого року.

Велике, велике Спасибі від мене та моїх дітей Ольги й Володимира.

Антоніна Куліш.

● РОЗШУКИ ●

МИКОЛА ВИННИЧУК пошукує своїх сестру і шваґра АННУ і МИКОЛУ ШЛЮЗ, що виїхали з Німеччини до Америки і правдоподібно живуть у Шікаґо, Ілл. Хто знав би про них або вони самі, прошу ласкаво голоситись на адресу:
MYKOLA KMYTA,
97 East 7th Street,
New York 3, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 3187. Поле бою.

TO TARZAN'S WONDROUS WOOD LORE, THE TRAIL OF TO-YAT STOOD OUT BOLDLY AGAINST ALL OTHER SIGNS UPON THE LEAFY WAY.

ALMOST SILENTLY THE APE-MAN SPED UPON THE TRAIL OF THE HUGE ANTHROPOID AND HIS PREY.

THREE MILES WERE COVERED BEFORE TARZAN OVERTOOK THEM. THEN TO-YAT, SEEING THAT FURTHER FLIGHT WAS FUTILE, DROPPED TO THE GROUND AND TURNED TO GIVE BATTLE.

Для досконалого Тарзанового знання лісу Ту-Ятів слід був самовпевнено визначений між усіма іншими знаками на шляху, вкритому листям. Мавполюдина мовчки поспішала слідом за мавпою та її здобиччю. Тарзан пройшов три милі, поки їх наздогнав. Тоді Ту-Ят, бачачи, що дальша втеча недоцільна, скочив на землю і приготовився до бою.